

Nr 430

Av fru **Eriksson** i Stockholm och fröken **Sandell**, *angående de frivilliga försvarsorganisationernas arbetsvillkor.*

Årets försvarsbudget upptar förslag, som belöper sig på ca 4 1/2 miljarder. Av dessa medel går ca 9 miljoner till de frivilliga försvarsorganisationerna, en mindre del, ca 1,8 miljon, avses för lottornas verksamhet. Vissa höjningar av anslagen har skett under årens lopp. Även i år har höjning av det totala anslaget skett, för lottorna med 150 000 kronor. Dessa höjningar motsvarar emellertid ingalunda de kostnader som redovisats för kommande budgetår. En del av medlen får skaffas genom insamlingar, lotterier och gåvor på privat väg. Höjningen för lottornas del för nästa budgetår täcker inte ens de beräknade höjningarna för löner och prisfördyringar, vilka beräknas till 193 000 kronor. Därtill kommer stora utgifter för förnödenheter.

Den verksamhet som bedrivs av de frivilliga försvarsorganisationerna är till mycket stor del en komplettering av försvaret som det, om den inte utfördes av frivilliga krafter, skulle falla på den statliga försvarsapparaten att sörja för. För att exemplifiera med lottarörelsen bedrivs där en vidsträckt utbildningsverksamhet, som kommer försvaret till godo även i fredstid. En del av medlemmarna är engagerade för manövrar o. d. mera sporadiskt, medan andra, de s. k. A-lottorna, har mera varaktiga tjänstgöringsperioder och har kontrakt med försvaret. Ersättningen är för närvarande 12 kronor per dag, ooh vissa andra tjänstgöringsförmåner är reglerade såsom för värnpliktiga. Det frivilliga arbetet har hittills oftast utförts av husmödrar utan förvärvsarbete och har haft ett drag av välgörenhetsarbete. Numera har många av lottorna även yrkesarbete och måste, om de fullgör kontraktsanställningar, vidkännas stora uppoffringar genom att lämna civil tjänstgöring för att kunna fylla uppgifterna inom försvaret.

Staten utnyttjar alltså här frivilliga försvarsintresserade och gör det på villkor som icke skulle godkännas för statsverksamheten för övrigt. För den utomstående förefaller systemet otidsenligt. Det är både en misshushållning med och en undervärdering av kvinnlig arbetskraft. Även inom övriga frivillig organisationers områden, där manlig arbetskraft användes, sker för övrigt ett utnyttjande enligt villkor som är alltför gammalmodiga.

Bedömes det arbete, frivilligorganisationerna utför för försvaret vara väsentligt, bör det ersättas enligt vanliga grunder. Är däremot uppgifterna

icke nödvändiga för ett modernt försvar, bör de vara underkastade samma rationaliseringstänkande som försvaret för övrigt. Utan att rikta någon udd mot det frivilliga arbetet kan man förmoda att vid en rationell inventering vissa insatser som traditionellt utförts kan visa sig mindre angelägna. Å andra sidan kommer man att finna att högt kvalificerat arbete, som självklart borde tillhöra staten att ersätta, i dag utföres på villkor som icke godtages på arbetsmarknaden. Det är angeläget att en undersökning kommer till stånd.

Med hänvisning till vad som ovan anförts hemställas,

att de frivilliga försvarsorganisationerna i samband med en översyn av försvaret i dess helhet måtte bli föremål för en utredning och att arbetsvillkoren därvid måtte moderniseras.

Stockholm den 27 januari 1965

Nancy Eriksson

Viola Sandell